

Dost, qardaş ölkə olan Türkiyə Cümhuriyyəti müstəqilliyinin 102-ci ildönümünü qeyd edir. Siyasi, iqtisadi, hərbi cəhətdən qüdrətli Türkiyə 1923-cü il oktyabrin 29-da idarəetmə formasına görə respublika elan olunaraq 102 ildir ki, müstəqil yaşayır. Siyasetini dünyəviilik, demokratiya kimi prinsiplər əsasında quran Türkiyə Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın rəhbərliyi ilə daha möhtəşəm uğurlara imza atıb.

Qeyd edək ki, Türkiye Respublikasının qurucusu Mustafa Kamal Atatürk Qurtuluş savaşında Qərb ölkələri üzərində qələbədən sonra 1923-cü il oktyabrin 29-da Türkiyədə respublika qurulduğunu elan edib.

Tarixi dövrə nezər salsaq görərik ki, Türkiyə dünyadan siyasi və hərbi baxımdan çox mürəkkəb dövründə respublika olmaq qərarına gəlir. Belə ki, Birinci Dünya müharibəsində möglüb ayrılan Osmanlı imperiyası İngiltərə, Yunanistan, Fransa və İtaliya kimi xarici dövlətlərin işğalı ilə üzləşib. Belə bir dövrde Mustafa Kamal Atatürkü rəhbərliyi ile türk vətənsevərlər 1919-cu il mayın 19-da Samsundan ölkənin azadlığı uğrunda mübarizəyə başlayıblar. Ağır və əzmkar mübarizə qısa müddət sonra müsbət nəticəsini verməyə başladı, vətən torpaqları düşmən tapdağından xilas edildi. Tarixi zəfərlərə zəngin olan Türkiyənin zəfərləri sırasında ən önəmlili yerlərdən birini tutan 30 avqust 1922-ci ilə sonu qələbə ilə bitən Dumluşınar savaşı olub.

"APARDIĞI MÜBARİZƏ MƏZLUM MİLLƏTLƏRİN, BÜTÜN ŞƏRQİN MÜBARİZƏSİDİR"

Mustafa Kamal Paşa həmin dövrde dedi: "Türkiyənin bugünkü mübarizəsi yalnız özünün azadlığınamine olsayıdı, bəlkə daha qısa və daha az qanlı olar və tez də qurtardı. Türkiyə qəti və ciddi səyər sərf edir. Çünki apardığı mübarizə məzлum mİllətlərin, bütün Şərqin mübarizəsidir". Mustafa Kamal Paşa tarixi əmrini vermişdi: "Ordular! İlk he definiz Ağ dənizdir. İrəli!" Bu əmri alan qəhrəman türk ordusu böyük bir qələbə həyəcanı ilə irəli atıldı. Türk süvariləri, xüsusilə çevik hərəkətləri ilə uğurlar qazandılar. Aparılan mübarizə və mücadile uğurlu bir sabahla nəticələndi. Tarixi mənbələrdə qeyd olunur ki, 1923-cü il oktyabrin 23-də Ankara paytaxt elan edildi. Oktyabrin 28-də axşam Mustafa Kamal Paşa yaxın dostlarının Çankaya deyət etdi və "sabah respublikanı elan edəcəyik", dedi. Oktyabrin 29-da Mustafa Kamal Atatürk əvvəlcədən hazırladığı və ölkənin respublika elan olunmasını nəzərdə tutan layihəni TBMM-ə təqdim etdi. Həmin layihədə "Türkiyə dövlətinin forması cümhuriyyətdir. Türkiye dövləti Böyük Millət Məclisi tərefindən idare olunur" sözləri yer alındı. Parlament həmin qanun layihəsini qəbul etdi və Türkiye respublika elan olundu. Həmin tarixdən etibarən Osmanlı imperiyası rəsmi şəkildə Türkiye Cümhuriyyəti ilə əvəzləndi.

"AZƏRBAYCANIN KƏDƏRİ BİZİM KƏDƏRİMİZ, SEVİNCİ BİZİM SEVİNCİMİZDİR"

Dövlətçilik enənələri olmadan müstəqilliyə nail olmaq və onu qoruyub saxlamaq əlbəttə ki, mümkün deyil. Ötən 102 ildə Türkiye Cümhuriyyəti müstəqilliyini və dövlətçiliyini möhkəmləndirərək dünyadan inkişaf etmiş ölkələrdən birinə çevirdi. Milli liderlərimiz Mustafa Kamal Atatürk və Heydər Əliyev tərəfindən bir milət, iki dövlət səviyyəsinə yüksəldilmiş Azərbaycan-Türkiyə döslüq və qardaşlığı bu gün regionda əmin-amanlığın və sabitliyin təminatıdır. Vətən müharibəsin-

Güclü və qüdrətli Türkiyə!

Prezident İlham Əliyev: "Dünya miqyasında Türkiyə və Azərbaycan qədər bir-birinə yaxın ikinci ölkə tapmaq mümkün deyil"

də Türkiyə dövlətinin Azərbaycana göstərdiyi siyasi dəstək bunun bariz ifadəsidir. Bu məqamda Türkiyə Cümhuriyyətinin qurucusu Mustafa Kamal Atatürk "Azərbaycanın kədəri bizim kədərimiz, sevinci bizim sevincimizdir" ifadəsini xatırlamaq yerine düşər.

Beynəlxalq Qars müqaviləsinə əsaslanan siyasi müttəfiqliyimiz 100 ildən sonra Şuşa Beyannamesi ilə bir daha təsdiq olunmuş, həm ikitərifli münasibətlərimiz, həm də regional əməkdaşlığımız yeni mərhələyə yüksəlmışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, "Dünya miqyasında Türkiyə və Azərbaycan qədər bir-birinə yaxın ikinci ölkə tapmaq mümkün deyil. Hər zaman bir-birimizin yanındaşıdır. Bundan sonra da belə olacaq".

Ölkə prezidentlərinin 2021-ci il iyunun 15-də türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı olan Şuşada döslüq və qardaşlığımızı gücləndirəcək, əlaqələrin daha da inkişafına səbəb olacaq Şuşa Beyannamesini imzaladılar. Bu Beyannama müttəfiqlik münasibətlərinin gündən-güne genişlənməsində əhəmiyyəti bir sənəddir. Şuşa Beyannamesi ilə müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəlmiş Türkiyə-Azərbaycan birliyi bu gün nəinki region üçün, dünya miqyasında önemli amilə çevrilib. Bu gün Türkiye-Azərbaycan əlaqələri yalnız iki ölkəyə deyil, bölgədə sülh və sabitliyə xidmət etməkdədir. Ümmükmilli Lider Heydər Əliyevin bütün türk dünyasında məşhur olan kələmi - "Bir millət, iki dövlət" anlayışının gerçek həyatda tecəssümünün şahidi olduğumuz tarixi məqamda. Türkiyənin dünyada artan nüfuzu və rolu hər bir azərbaycanlı qurur hissi yaşıdır.

Bu gün Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri Prezident İlham Əliyevin də dəfələrlə vurğuladığı kimi, dünyada bənzəri olmayan qarşılıqlı etibara və etimada əsaslanır. Bizim xalqlarımızı birleşdirən yalnız etnik, dini və mədəni köklər deyil, eyni zamanda, mürəkkəb və ziddiyətli proseslərin cərəyan etdiyi XXI əsrə bir-birimizin yanımızda olmayılarımızdır.

KAHRAMANMARAŞ

lərimiz arasındaki birliyin və həmreyliyin rəmziidir. Həyata keçirilən tikinti işləri nəticəsində 1194 mənzildən ibarət 68 yaşayış binasının, Heydər Əliyev adına müasir ibtidai məktəbin, uşaq bağçasının, mədəniyyət mərkəzi və ticaret obyektlərinin inşası zelzələdən zərər çekmiş minlərlə ailəyə sevinc bəxş etməklə, xalqlarımız arasındaki qardaşlıq əlaqələrinin daha da möhkəmlənməsinə töhfə verib. Azərbaycan Prezidentinin məhəllənin açılış mərasimində bildirdiyi kimi, Azərbaycan və Türkiyə yaxşı günlərdə də, ağır günlərdə də daim bir-birinin yanındadır, bir-birinin gücünü artırır.

"BİZİM TARİXİMİZ PARLAQDIR VƏ TARİXİMİZİN ƏN ÖNƏMLİ ANLARINDA BİZ BİR YERDƏ İDİK"

Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri bu gün daha yüksək bir mərhələdədir. Türkiyə 44 günlük Vətən müharibəsində olduğu kimi, azad edilmiş ərazilərdə aparılan bərpa və quruculuq işlərində, infrastrukturun qurulmasında da qardaş Azərbaycanın yanındadır. Türkiye Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın dediyi kimi, Azərbaycanın gələcəyi gələcəyimiz, sevinci sevincimiz, taleyi taleyimiz, kədəri kədərimizdir. Qarabağın hava qapısı olan Füzuli Beynəlxalq Aeroportunun açılışı Azərbaycandan dünyaya bir mesaj oldu. Hava Limanının Azərbaycan və Türkiye Prezidentlərinin birgə iştirakı ilə açılışı qardaş ölkə ilə birliliyimizi, dostluğumuzu, gücümüzü bir daha göstərdi. Bu gün işğaldən azad olunan torpaqlarımızda Azərbaycan və Türkiye bayraqlarının dalğalanması da qırılmaz dostluğumuzdan qaynaqlanır. Azərbaycan və Türkiye prezidentlərinin Zəngəzur dəhlizinin - Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbənd avtomobil yolunun təməlini birgə qoymaları tarixi bir hadisə olaraq əbədiləşdi. Zəngəzur dəhlizi türk dünyasının birləşməsi, regionun təhlükəsizliyi və sosial-iqtisadi inkişafı baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Zəngəzur dəhlizi yalnız Azərbaycanın və Türkiyənin deyil, bütün region xalqlarının həyatında dəyişikliklər mərhələsinin başlanmasına səbəb olacaq. "Bizim tariximiz parlaqdir və tariximiz ən önemli anlarında biz bir yerde idik" - deyən dövlət başçısı bildirki, Bakının erməni işğalından azad edilməsinə hər olunmuş hərbi parada Türkiye və Azərbaycan əsgərləri çiyin-çiyinə Azadlıq meydanına çıxmışdır. "Bunun təkrarını biz 2020-ci ildə Zəfer paradında gördük. Tarixi Zəfərimizdən sonra yenə də əziz qardaşımıla birlikdə Azadlıq meydanında biz Türkiye və Azərbaycan ordularının hərbi paradını qəbul etdik. Bu, birliliyimizin tətənəsi idi. Bu, bütün dünyaya verilən aydın mesaj idi ki, biz bir yerdeyik, bir yerde olacaq, gücümüz də gündəngünə artacaq". Zəngilanın işğaldən azad edilməsindən iki il sonra qardaş Türkiye Cümhuriyyətinin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Zəngilan və Cəbrayıla səfər etməsi və Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanının açılışında iştirakı tarixi hadisəyə çevrildi. Hər zaman bir-birinin yanındadır Azərbaycan və Türkiyənin birliliyinin, həmreyliyinin dünya üçün nümunə olduğu bir daha təsdiqləndi. Əlbəttə ki, bu və ya digər yaddaşqalan hadisələrlə zəngin olan tarixi qardaşlıq nümunələri bir daha göstərdi ki, bizim birliliyimiz Azərbaycan - Türkiye birliyi əbədi və sarsılmazdır.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI